

ד"ר גבי קניגסוולד על משבר הרופאים בחקלאית "אם אני הייתי רופא מהשורה, הייתי מתנגד לקו הקיצוני"

ראובן זלץ

לפני כחודשיים סיים ד"ר גבי קניגסוולד את תפקידו כרופא הראשי בחקלאית לאחר קדנציה בת 8 שנים. קניגסוולד שחזר לעבוד כרופא אזורי מהמניין, אומר לנו "למעשה, ב-25 שנים האחרונות אני היחיד שסיים 2 קדנציות מלאות בתפקיד הרופא הראשי". בראיון סיכום לאחר סיום כהונתו, הוא מתייחס לראשונה, למשבר הגדול עם חלק מרופאי החקלאית ועל נטישת חלק מהם, לתחרות לחקלאית, לוויכוחים המקצועיים, לעתיד החקלאית ולענף החלב וגם מה יעשה בזמן הפנוי שיהיה לו. בלעדי למשק הבקר והחלב!! •

ד"ר גבי קניגסוולד עובד בחקלאית מאז שנת 2000 ולאחר כ-3 שנים של עבודה כרופא מחליף החל לעבוד באזור הקבוע שלו עד היום, הכולל את מושב פטיש, קיבוצי אורנים, אור הנר ודורות וכן עדרי בקר לבשר ועדרי צאן בדרום. במהלך התקופה התמחה גבי ברפואת צאן והוא אחראי על התחום בחקלאית. גבי יליד 64, נשוי למרב ואב ל-4 ילדים ו-4 נכדים, הוא נולד וחבר עד היום בקיבוץ ברור חיל, הוריו עלו לארץ בתחילת שנות ה-50 והיו ממקימי הקיבוץ בדרום הארץ. הוא סיים את לימודי רפואה בפקולטה לחקלאות ברחובות. מיד לאחר סיום לימודיו בשנת 99 ובגיל 35 התקבל לעבודה בחקלאית.

איך היתה ההתחלה בחקלאית?

"התקבלתי לעבודה על ידי ד"ר דורון טיומקין שהיה רופא ראשי. הגעתי אל תוך מערכת מסודרת, תומכת וחונכת. הליווי המקצועי שלי היה על ידי רופאים כמו ד"ר נדב גלאון וד"ר שמואל ברוקשטיין. עבודה לחוצה, הרבה ימים מחוץ לבית, לילות של שינה מחוץ לבית, אפיקים, לוחמי הגיטאות, בית קשת ובערבה. זו הייתה תקופה מאוד מאתגרת ומלמדת.

על הוטרנרים "יש עליה בכמות הנשים המשרתות בשדה, עליה בכמות הרופאים בני מיעוטים, כולל רופאים שסיימו לימודים בארצות ערב ומשתלבים יפה ועושים חיל בחקלאית..."

החקלאית כיום אחידה בטיפול ומגיבה מהר לאירועי קצה. קניגסולד

עבודה ששילבה יכולת פיזית ויכולת אינטלקטואלית. החקלאית אפשרה לי להתקדם ולבחור תחומי עניין שונים".

איך זה שונה מהיום?

"הבסיס לא השתנה הרבה, אך חיי המחליפים היום מסודרים יותר, יש שקיפות מוחלטת בסידור העבודה, מקבלים תחזיות מראש, חוסר הוודאות קטן יותר מהתקופה ההיא. אך מאז ועד היום החקלאית מכירה בחשיבות הרופא המחליף ומשקיעה בלימודי המשך, הכשרה וסדנאות, מדברים פשוטים איך להכין גבס ולטפל בעגל מיובש ועד סדנאות ברפואת עדר ואפידמיולוגיה, כשאני הייתי רופא מחליף זכיתי להשתתף בסדנה שכזאת בתנאי פנימיה בהדרכת ובהנחיית ד"ר עודד ניר וד"ר דורון בר".

8 השנים האחרונות שלך כרופא ראשי היו בחלקן מאוד סוערות, שנתחיל במה שנקרא מרד הרופאים?

גבי מחייך "כן, אפשר לומר כי השנים הללו התאפיינו בחוסר שקט ביחסי העבודה שעיקרו מחלוקות על תנאי העבודה. אליהם התווספו חילוקי דעות מקצועיים שהיו חלק מסדר יומם של רופאים שעסקו בתנאי העבודה. לראשונה בתולדות החקלאית הוכרז סכסוך עבודה שהגיע לעיצומים מעשיים. מבחינתי נקודת השפל הייתה בכנס מדעי הבקר, לדעתי בשנת 2017, כנס שבו רופאי החקלאית הפגינו נגד הנהלת החקלאית, לא נכנסו להרצאות, דבר שהיה בו לדעתי מעין שבירת כלים ולא תרם, לא למאבק הרופאים והזיק מאוד לחקלאית כארגון שהיה סביבו קונצנזוס בתוך ענף החלב והבקר".

ניבה אגודת רפתני כפר ויתקין

אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

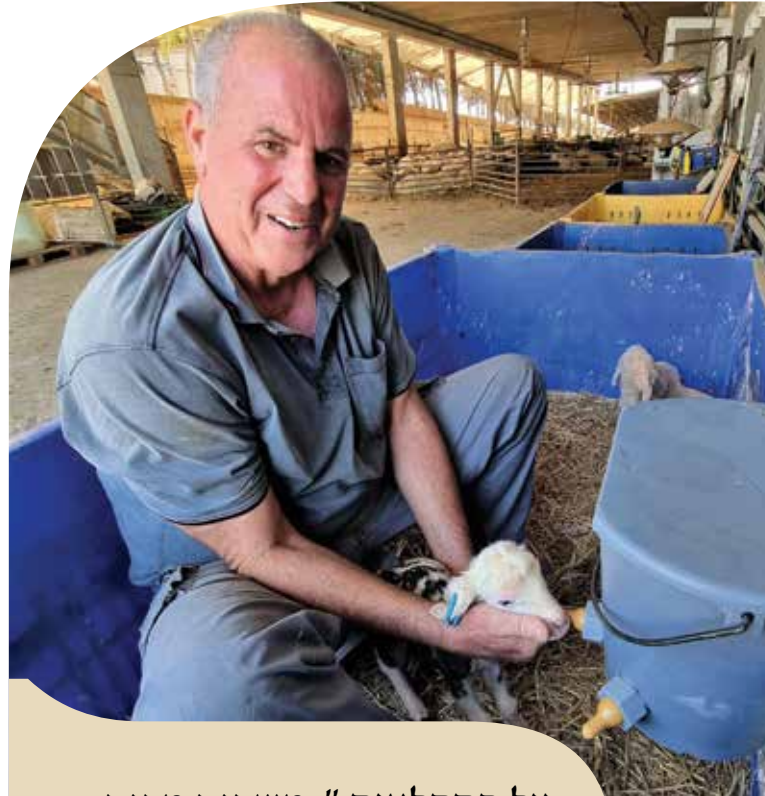
מזרחת את רפתני וחקלאי ישראלי

מזרחת חג שמח ולחץ טוב!

ניבה

אגודת רפתני כפר ויתקין
אגודה שיתופית חקלאית בע"מ

על החקלאית "משקים מבית הלל שבצפון, דרך מרום הגלבוע, עמק חפר, באר טוביה, במשקים רבים בנגב ועד תחלואה חריגה בערבה, יודעים שכאשר האתגרים הם גדולים, קיומו של גוף כחקלאית, הכרחי ובעל חשיבות קריטית..."

התחדדו חילוקי הדעות. הרקע העיקרי היה בעיקר על נושאים מקצועיים. במהלך התקופה הזו פרשו רופאים מהעבודה בחקלאית לפני הפנסיה, דבר שהביא לירידה בגיל הרופא הממוצע ובמצב כזה קיים נטל הדרכת, הכשרתי גדול יותר שברובו יהיה מוטל על ד"ר שיינין, מחליפתי בתפקיד".

מדובר על שתי גישות טיפוליות, מקצועיות שונות?

"כן, אתה צודק, הגישה המקצועית שלי ושל החקלאית כללה שמירה על מעמד הרופא ומעורבותו בתחומים שונים תוך שילוב עם עבודה פיזית וביקורים קבועים ברפתות. בניגוד לגישה הרואה ביעוד הרופאים כיועצים המניחים פחות ידיים על הפרות ועוסקים בעיקר במצב העדר. ייעוץ מסוג זה קיים בתחומים רבים בארץ ומאוד נפוץ בחו"ל, שימור מבנה העבודה הייחודי של החקלאית, לדעתי ולתפיסתי, מתאים יותר לעדר הישראלי, הגישה הזו כבר תופסת מקום בארצות בהם ענף החלב מלווה מקצועית על ידי מרפאות ווטרינריות ברמה גבוהה, הולנד דנמרק גרמניה, קנדה ועוד".

בחנתם את עצמכם, אולי אתם ההנהלה טעיתם?

"אנחנו עשינו את זה כל הזמן, גם לפני, גם במהלך המשבר ובעצם כל הזמן. מחלקת רפואת העדר של החקלאית שעד לאחרונה נוהלה על ידי ד"ר מיכאל ואן סטרטן וכיום מנוהלת עד ידי מחליפו ד"ר עומר קליין. מיכאל נשאר כרופא במחלקה. רוב התהליכים עדיין בבדיקה, למדנו להתמודד עם מצבים בהם כל נושא הפוריות אינו נמצא תחת בדיקה פיזית מתמדת של רופא המשק, אלא רק במעורבות בהנחיה. הבחינה שלנו חיזקה מאוד את ההבנה שנושא פרת המעבר, הממליטה, מסוף תקופת היובש ועד ההמלטה, מצדיק את הטיפול האינטנסיבי אותו מציעה החקלאית. פרות חייבות להיבדק על ידי הרופא בתדירות של פעם פעמיים בשבוע. ונראה כי משקים ההולכים בקו של צמצום מעורבות הרופא בחלק זה של חיי הפרה, נפגעים בסופו של דבר הן בבריאות הפרות, ייצור החלב ופוריות הפרות. מסגרת של "הכול כלול" הנותנת לרופא המשק אפשרות להיכנס לתחומים חשובים היא מסגרת העבודה הנכונה למשק החלב הישראלי".

בעצם יש ויכוח אמיתי בנושא המקצועי בין החקלאית לבין רופאים שפרשו?

"כן, בוודאי, הקו הוא שונה, הקו שלנו אולי יותר שמרני אך אנו בודקים את עצמנו כל הזמן, כל יום. החקלאית נדרשת לספק הוכחות ולהציג נתונים אמיתיים (ומצליחה כל פעם מחדש לעשות זאת) דבר שלא נדרש ולא מבוצע על ידי גורמים אחרים. נושא בדיקת הפרות נחקר כל הזמן וגם נושאים אחרים ימשיכו להיחקר. החקלאית כמערכת גדולה, עם הרבה ידע, מציעה תוכניות שליטה במחלות שונות, בעיקר כאלה בעלות משמעות כלכלית כבדה".

ואז גם היו התפרצויות של מחלות קשות?

"נכון, אך זה לא קשור לסכסוכים בחקלאית" מחייך גבי וממשיך "עם תחילת עבודתי כרופא ראשי, הייתה ההתפרצות של הברוצלה בקיבוץ רביבים, ברפת ר"ן ואחריה מקרי תחלואה רבים בכל רחבי הארץ. המחלה הביאה לעיתים לחיסול רפתות ולרוב למצוקה עד להתאוששות, כמו במושב גילת. החקלאית חקרה את חשיבות החיסון, אלמנטים של המחלה ואני יכול לומר כי תרמו רבות לשליטה במחלה בארץ, דרך ההבנה על חשיבות החיסון. כמובן שהיו עוד התפרצויות כמחלת הפה והטלפיים, התפרצות הקשה ביותר

מרכיבים שישפרו את המוטיבציה של הרופא ללמוד, להצטיין, לבלוט ולהשפיע על הארגון. כל הנושאים שהיו קשורים לקידום מקצועי נותרו כמעט כולם מחוץ להסכם ומרכיב הוותק נותר כמרכיב מאוד משמעותי לקידום הרופא שזה למעשה קצת חבל, כי אני חושב שלהצטיינות בתפקיד ראוי שיהיה מקום חשוב יותר, הצטיינות ותרומה לענף החלב. לאורך כל התקופה, השתדלתי בתהליכים של הסכמות ורוח טובה, לקדם נושאים ותחומים שהיו חשובים לבריאות העדר הישראלי, לבריאות הציבור ולרווחת המקנה".

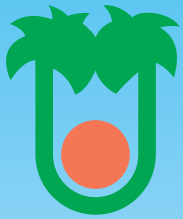
רופאים נוטשים את החקלאית

אין בכלל ספק כי השנים האחרונות בחקלאית, היו המורכבות שידעו בחקלאית, קואופרטיב בן 100 שנים שהוקם מתוך אידיאולוגיה ברורה וחזון על שיתוף, מקצועיות ואיכות. ד"ר קניגסוולד חווה את זה מקרוב כרופא הראשי אך לא התבטא כלל בפרשה קשה זו, כולל עזיבת רופאים את החקלאית.

ונהנה עברו 5 שנים והגענו למשבר קשה יותר, 3 רופאים עזבו את החקלאית בטריקת דלת?

"זו גם פעם ראשונה שרופאים נוטשים כך את החקלאית. במהלך העבודה התגלו פערים משמעותיים בין רופאים שונים,

יטבתה

שנה טובה!

לחיי שנת פינוקים מהערבה

ב-50 שנים האחרונות וגם כאן עשינו רבות לשליטה במחלה, שחפת הבקר התפרצה אחרי שנים רבות. בגדול החקלאית מתמודדת כל יום, במחלות התוקפות את העדרים בארץ והחוכמה היא להגיב מהר ולנטרל את המחלה עד כמה שניתן. משקים מבית הלל שבצפון, דרך מרום הגלבוע, עמק חפר, באר טוביה, במשקים רבים בנגב ועד תחלואה חריגה בערבה, יודעים שכאשר האתגרים הם גדולים, קיומו של גוף כחקלאית, הכרחי ובעל חשיבות קריטית. אין לזה תחליף ובעזרת רופאי החקלאית, יצרני החלב ובעלי העדרים יודעים שיש על מי לסמוך. בסוף אנשים שוכחים כי החקלאית לא היא שמחליטה על חיסונים לפי פקודת בעלי חיים, אלא השירותים הווטרינריים. אנחנו יכולים ואף עושים בשיתוף פעולה עם השירות הווטרינרי להחליט נכון".

דמות הרופא בחקלאית

ועדיין, יש לומר בכנות, היו לא מעט הישגים והצלחות במהלך כהותו של קניגסוולד. המאבק במחלות המתפרצות, קשרים מקצועיים עם המעטפת החיצונית של גופי התמיכה בענף ועוד.

על עתיד ענף החלב "...אני אגיד כן, אני צופה שלא יהיה מנוס (לצערי) משינוי במדיניות התמיכה ובהתחשב במצב של מחיר המטרה. נלך לכיוון של תמיכות ישירות ברפתות, אך הבעיה היא שתמיכות ישירות לא מבטיחות יציבות..."

איזה חקלאית השארית לאחר 8 שנות עבודתך כרופא ראשי?

"אני חושב שהייתה לי השפעה על דמות הרופא השירותי יותר, צנוע יותר, קשוב יותר ללקוחות, במידה מסוימת מודע לחשיבות לקשר הטוב עם הלקוח. החקלאית כיום יותר אחידה בסגנון העבודה שלה ומסוגלת להגיב מהר לאירועי קיצון, כהתפרצויות של מחלות, שיתוף פעולה מצוין עם גורמים כמו השירותים הווטרינריים, מאל"ה ומועצת החלב, המכון הווטרינרי, שה"ם ועוד. יש עליה בכמות נשים בתפקיד רופאות שדה, עליה בכמות הרופאים בני מיעוטים, כולל רופאים שסיימו לימודים בארצות ערב ומשתלבים יפה ועושים חיל בחקלאית. בכל מקרה אתה לא עוצר אדם שרוצה ללכת, אני רואה בתהליך מעין ניקוי אורוות, החקלאית ממשיכה הלאה, בונה את עצמה, משמרת ומחדשת".

איך אתה מתמודד עם המשפט, החקלאית הייתה זקוקה לתחרות כי היא נרדמה קצת בשמירה?

"אני חושב שהתחרות הנוכחית היא תחרות יותר משמעותית, בעיקר בגלל ההדגשה כי מדובר בסוג שירות אחר לגמרי

ושונה. אני חושב שכיום הכדור נמצא בידי הלקוחות, הרפתנים והם יהיו חייבים להחליט מה נכון להם ולעדר שלהם. כאשר פעולות הנדרשות לביצוע על ידי רופא ומבוצעות על ידי אחרים, חשיבותן של השאלות העולות, הופכות למשמעותיות הרבה יותר. להבדיל מקודמי, אני אדם הרבה פחות לוחמני ולכן כיום יחסי העבודה של החקלאית עם גופים שונים התומכים במחקר וביצוע, הם יחסים טובים הרבה יותר".

יש חשש לדעתך לעתיד החקלאית?

"לא, אני ממש לא חושב שיש חשש לעתיד, אבל העולם משתנה, לא רק בתחום שלנו. זה הולך להיות עולם מורכב יותר ואני בהחלט מודע כי יש משקים שיבחרו טיפול פחות מאסיבי, יוכלו לקבל אותו בחקלאית. החקלאית נערכת לקראת מצבים משתנים, צריך לזכור כי רפת החלב שלנו משתנה בכלל אך בסוף החקלאית לא תתפשר על איכות השירות, רמת הרופאים והעסקת אנשי מקצוע מעולים".

יכול להיות שהרופאים הפכו למפונקים טיפה?

"הנטייה הזו קיימת, זה אנושי מאוד, דורות מתחלפים וצפיות הרופאים מהקריירה היום שונות. אני כחלק מהנהלת החקלאית עבדתי רבות בכדי לחבר את הרופאים למטרות הארגון. במבחן התוצאה, פעילות הרופאים שלנו בשטח, עונה ליעדי האיכות שאנו מציבים לעצמנו".

טענה נוספת שנשמעה הייתה בנושא "דחיפת" התרופות על ידי הרופא?

"זו טענה של המתנגדים שלנו ופה משם זה אולי חלחל לחלק מלקוחות החקלאית, אין לה שום אחיזה במציאות. קניית התרופות המרוכזות משמשות לשיפור כושר המיקוח של המשקים מול יצרנים וספקים. ההחלטות על שימוש בתרופות על ידי הרופאים היא אך ורק בפרזימה של שמירה על רווחת בעלי החיים, בריאותם ובריאות הציבור. רופאי החקלאית לא מתוגמלים על מכירת תרופות, יותר מזה, אנחנו מקיימים מערכת העוקבת על השימוש בתרופות ועוסקים לא מעט בפעולות והדרכות למניעת מחלות וממשק עם כמה שפחות תרופות. החקלאית, צריך לזכור, הייתה מהראשונות שדברה על הקטנת תרופות בכלל ואנטיביוטיקה בפרט, כך שהסיפור הזה כולו מצוץ מהאצבע".

ענף החלב הישראלי לתפיסתך?

אני אגיד כן, אני צופה שלא יהיה מנוס (לצערי) משינוי במדיניות התמיכה ובהתחשב במצב של מחיר המטרה. נלך לכיוון של תמיכות ישירות ברפתות, אך הבעיה היא שתמיכות ישירות לא מבטיחות יציבות. העדר הישראלי חזק וטוב, אני חושב שביטול התכנון פחות בריא בהחלט סימני שאלה גדולים על קיום הענף כמות שהוא. מי שיתעל ויגדל יישאר לתמיד".

נראה שאתה יותר רגוע לאחר התפקיד המלחיץ?

גבי מחייך חיוך גדול "כן, כן, האמת שממש נרגעתי ואני שמח לחזור לשטח, העבודה עם הלקוחות זו עבודה שאני משתדל לשמור אותה במסגרת מאוד ברורה. המשקים בהם אני עובד רגילים לסדר יום קבוע. בזכות שיתוף פעולה הן מצד הלקוחות והן מצד עמיתי מהעבודה באזור, ד"ר אלון בן דוד, ד"ר אריאל ביטון, ד"ר עמית תומר, ד"ר אלון קפלן, יש שעות של שקט מוחלט וחופש, להיות עם הנכדים, לשבת עם מרב במרפסת ולשתות נס קפה, לטפל בסוסים ולגדל עצים מזרעים ולא משתילים, זה אחד הדברים האהובים עלי, לקרוא ספר, ללכת לסרט. החיים הטובים". ▲